

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	1477
Suga:	<i>Pulsatilla patens</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0600700
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Ziemeļgauja
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	17.12.2023.
Vispārējās piezīmes:	<p>Meža silpurene ir gaismas prasīga, no traucējumiem atkarīga, daudzgadīga suga. Suga sastopama plašā areālā Eiropas centrālajā un austrumu daļā, kā arī Sibīrijā un Ziemeļamerikā (Bojnanský, Fargašová, 2007; Lindel, 2001). Latvijā aug tuvu areāla rietumu robežai (Tabaka, 2003). Meža silpures lielākās atradnes atrodamas Latvijas austrumu un vidus daļā. Rietumlatvijā suga izplatīta salīdzinoši retāk.</p> <p>Suga sastopama dažādos priežu sausieņu mežos (sils, mētrājs, lāns), mežainās piejūras kāpās, skujkoku mežos uz osveida reljefa formām. Lielākā daļa augu atradņu koncentrējas meža ceļa malās, kur ir mazāka konkurence un labāki gaismas apstākļi. Mežos augi sastopami izklaidus un mazā skaitā (Krasnopoļska, 2023).</p> <p>Sugu negatīvi ietekmē raksturīgo biotopu aizaugšana dabiskās sukcesijas un eutrofikācijas rezultātā. Sausieņu mežos pastiprināti veidojas egles paauga un otrais stāvs, tiek stipri noēnota zemsedze, uzkrājas meža nobiras, veidojas biezs detritā slānis un sauso priežu mežiem raksturīgām sugām augšanas apstākļi kļūst nepiemēroti. Meža silpureni apdraud intensīva mežsaimnieciskā darbība un zemsedzes bojāšana. Negatīvo ietekmi rada arī antropogēna ietekme – izbradāšana, izrakšana, plūkšana (Krasnopoļska, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>3</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2017. gada sugas monitoringa, jo 2021. gada sugas uzskaitē, kas veikta projekta “Meža silpureņu <i>Pulsatilla patens</i> atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019. – 2021. gadam” ietvaros, augi netika konstatēti (Kļaviņa u.c., 2021).</p> <p>2021. gadā augu uzskaiti veica L. Grīnberga. Meža silpurene netika konstatēta. Monitoringa anketā minēts, ka sugas vēsturiskajā vietā aug ēnains lapu koku mežs</p>

Lauks	Paskaidrojums																																																												
	<p>(iespējams, norādītās koordinātes atradnei ir neprecīzas, jo priežu meži ir samērā netālu no apsekotā lapu koka meža), pārējās vietās ir piemērots biotops, bet ar biezu sūnu slāni (Grīnberga, 2021).</p> <p>2017. gadā meža silpurenes monitoringu AAA “Ziemeļgauja” teritorijā veikusi R. Zepa, kā ietvaros konstatēti tikai 3 indivīdi (Zepa, 2017).</p> <p>2004. gadā AAA “Ziemeļgauja” teritorijā izveidots mikroliegums 10,4 ha platībā meža silpurenes aizsardzībai (informācija no DDPS “Ozols”).</p>																																																												
Unit_CV	<p>Indivīdi</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																																												
Habitat	Annex I viens																																																												
Annex I	Meža silpurene AAA “Ziemeļgauja” teritorijā sastopama vienā ES nozīmes aizsargājamā mežu biotopā - 9010* <i>Veci vai dabiski boreāli meži</i> .																																																												
Annex I_area_USE	<p>12,20</p> <p>Meža silpurene AAA “Ziemeļgauja” teritorijā sastopama vienā poligonā, kura platība ir 12,20 ha. Sugas dzīvotnes laukumu platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																																																												
Other_area_USE	Na																																																												
OK_DEN	<p>Meža silpurenes populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, indivīdi/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Klintaine</td><td>783.33</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Numernes valnis</td><td>432.74</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Dolessala</td><td>264.71</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Rāznas nacionālais parks</td><td>238.16</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Teiču dabas rezervāts</td><td>135.77</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ogres Zilie kalni</td><td>90.41</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Salacas ieleja</td><td>74.36</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Ādaži</td><td>58.55</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Ķemeru nacionālais parks</td><td>46.24</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Garkalnes meži</td><td>38.73</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Timsmāles ezers</td><td>36.11</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>35.99</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Lubāna mitrājs</td><td>27.74</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Driksnas sils</td><td>25.36</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Silene</td><td>21.73</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>21.41</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Sedas purvs</td><td>20.00</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Gaujas nacionālais parks</td><td>18.70</td><td>Zems</td></tr><tr><td>Laukezers</td><td>9.73</td><td>Zems</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums	Klintaine	783.33	Augsts	Numernes valnis	432.74	Augsts	Dolessala	264.71	Augsts	Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts	Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts	Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts	Salacas ieleja	74.36	Augsts	Ādaži	58.55	Optimāls	Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls	Garkalnes meži	38.73	Optimāls	Timsmāles ezers	36.11	Optimāls	Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls	Lubāna mitrājs	27.74	Zems	Driksnas sils	25.36	Zems	Silene	21.73	Zems	Augšdaugava	21.41	Zems	Sedas purvs	20.00	Zems	Gaujas nacionālais parks	18.70	Zems	Laukezers	9.73	Zems
N2000 vieta	CV_DEN, indivīdi/ha	Segums																																																											
Klintaine	783.33	Augsts																																																											
Numernes valnis	432.74	Augsts																																																											
Dolessala	264.71	Augsts																																																											
Rāznas nacionālais parks	238.16	Augsts																																																											
Teiču dabas rezervāts	135.77	Augsts																																																											
Ogres Zilie kalni	90.41	Augsts																																																											
Salacas ieleja	74.36	Augsts																																																											
Ādaži	58.55	Optimāls																																																											
Ķemeru nacionālais parks	46.24	Optimāls																																																											
Garkalnes meži	38.73	Optimāls																																																											
Timsmāles ezers	36.11	Optimāls																																																											
Krustkalnu dabas rezervāts	35.99	Optimāls																																																											
Lubāna mitrājs	27.74	Zems																																																											
Driksnas sils	25.36	Zems																																																											
Silene	21.73	Zems																																																											
Augšdaugava	21.41	Zems																																																											
Sedas purvs	20.00	Zems																																																											
Gaujas nacionālais parks	18.70	Zems																																																											
Laukezers	9.73	Zems																																																											

Lauks	Paskaidrojums		
	Lielie Kangari	9.09	Zems
	Motrines ezers	9.09	Zems
	Čertoka ezers (Valnezers)	3.81	Zems
	Posolnīca	1.66	Zems
	Grebļukalns	1.22	Zems
	Tērvete	0.71	Zems
	Ziemeļgauja	0.25	Zems
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Krustkalnu dabas rezervāta blīvums – 35,99 i/ha (zemākais no optimālajiem blīvumiem). AAA “Ziemeļgauja” blīvums ir viszemākais no visām Natura 2000 teritorijām..		
OK_NEW	Nē.		
AREA_NEW	0		
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.		
IND_INT	0		
Papildus nosacījumi	Nepieciešama apsaimniekošana – koku izciršana un sūnu slāņa samazināšana (Kļaviņa u.c., 2021). Rekomendēta kontrolētā dedzināšana. Laika periodā no 2004. gada, kad teritorijā izveidots meža silpurenes mikroliegums, līdz mūsdienām, notikusi dzīvotņu aizaugšana. 2004. gada I. Čakares ekspertīzē minēts, ka biotopi ir ļoti piemēroti gan smiltāja neļķes, gan pļavas un meža silpureņu augšanai (informācija no DDPS “Ozols”). 2021. gadā sugas vēsturiskajā vietā aug ēnains lapu koku mežs, pārējās vietās ir piemēroti biotopi, bet ar biezu sūnu slāni (Kļaviņa u.c., 2021).		
Cits lauks			

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Bojnanský, V., Fargašová, A. 2007. Atlas of Seeds and Fruits of Central and East-European Flora: The Carpathian Mountains Region. Springer, Dordrecht, p. 141.

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Kļaviņa, D., Zviedre, E., Tabors, G., Jakobsone, G., Akmane, I., Elferts, D., Staltmane, I., Grīnberga, L., Krasnopoļska, D., Lazdiņa, V., Priede, G., Dubova, I., Miķelsone – Šibeika, L. 2021. Meža silpureņu *Pulsatilla patens* atradņu izpēte, datu aktualizēšana un apsaimniekošanas pasākumu monitorings 2019.–2021. gadam”. Atskaite. Nacionālais Botāniskais dārzs, 48 lpp.

Grīnberga, L. 2021. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Aizsagājamo ainavu apvidus “Ziemeļgauja”. Nepublicēts materiāls.

Krasnopoļska, D. 2023. *Pulsatilla patens* datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Nepublicēts materiāls. 4 lpp.

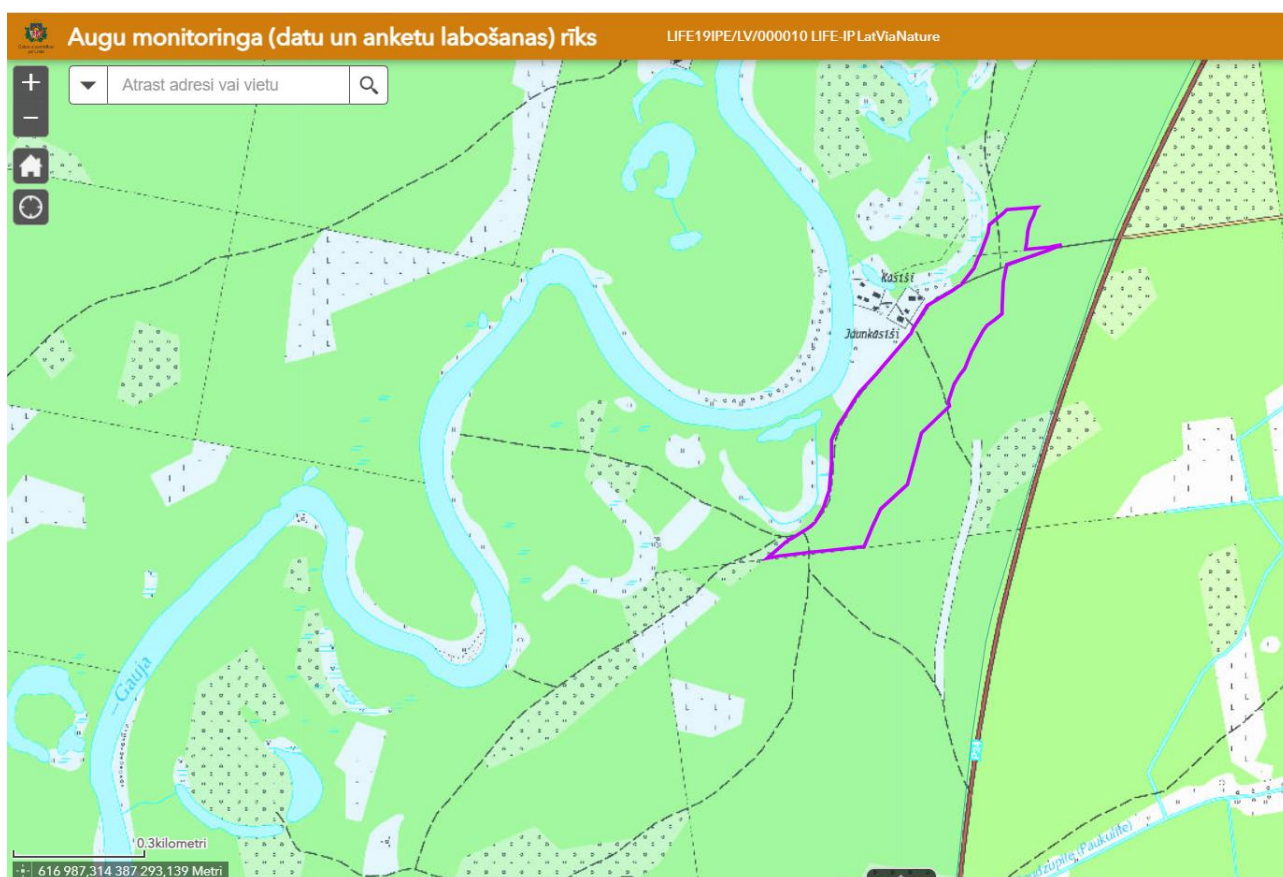
Lindel, T. 2001. *Pulsatilla* Mill. In: Jonsell B. (ed). Flora Nordica. Vol. 2: 445–447. Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm.

Natura 2000 SDF – Ziemeļgauja. Skatīts 4.12.2023. Pieejams: <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0600700>

Tabaka, L. 2003. *Pulsatilla patens*. 668 – 669. In: Andrušaitis G., 2003. 3. sējums. Vaskulārie augi. Latvijas Sarkanā grāmata. Retās un apdraudētās augu un dzīvnieku sugas. Rīga, LU Bioloģijas institūts: 1–691.

Zepa, R. 2017. Natura 2000 vietu augu monitoringa anketa – *Pulsatilla patens*, Aizsargājamo ainavu apvidus “Ziemeļgauja”. Nepublicēts materiāls.

1.pielikums

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots meža silpures dzīvotnes laukums AAA “Ziemeļgauja”. Ekrānšāviņš uzņemts 9.12.2023.